

Încă un inamic pentru Ceaușescu: belgienii acuzau dispariția satelor românești

În anii '70 a fost mediatizat, laudat și decorat ca nimeni altul în politica internațională. Apoi, în ultima parte a deceniului IX, Nicolae Ceaușescu s-a transformat în inamicul numărul 1 pe motiv că nu respecta drepturile și libertățile cetățenești. Aceleași state și organizații care îi cultivaseră imaginea timp îndelungat l-au acuzat, printre altele, și de distrugerea satelor românești. Sistemtizare, cum i se spune oficial în România. L-au „renegat” și autoritățile belgiene. La Bruxelles s-a declanșat, în 1988, Operations Villages Roumaines (OVR, Operațiunea Satele Românești), prin care comune occidentale „adoptau” localități din mediul rural din țara „Geniului din Carpați”. Câțiva intelectuali belgieni, de stânga, s-au delimitat însă de puzderia de intelectuali care au condamnat, pe diverse căi, mai dur sau cu jumătate de gură, regimul Ceaușescu. Michel Mommerency (ziarist la Solidaire, oficiosul Partidului Muncii din Belgia) și Gerard de Selys (jurnalist la Radioteleviziunea Belgiană Francofonă - RTBF) și-a amintit pentru Jurnalul Național de atmosfera anticomunistă care cuprinsese societatea civilă din țara lor.

România, țara satelor distruse și a foamei

În spațiul public belgian, România a pătruns puternic mai ales în 1989. Cu o imagine negativă. Distrugerea satelor și foamea generalizată erau doar câteva dintre știrile care circulau pe seama regimului de la București. „O dată cu lansarea campaniei OVR, atitudinea față de România a devenit subiect de dezbatere politică în Belgia, spune Michel Mommerency. OVR a adresat tuturor municipalităților invitația de a patrona/a se imprietenii cu un sat românesc pentru a-l salva de la distrugere. Numeroși democrați și progresiști din comune, din școli, din asociații au participat la campanie, în ideea de a fi părtași la o acțiune pozitivă în favoarea drepturilor omului. Opinia publică era convinsă că în România mii de sate vor fi rase de bulldozerii lui Ceaușescu și că țara era

Proiectele de urbanizare forțată prin distrugerea satelor l-au adus lui Nicolae Ceaușescu antipatia opiniei publice occidentale. FOTO: AGERPRES

aproape sub dominația foamei.” Despre intențiile autorităților de la București în legătură cu anumite zone rurale, ziaristul belgian a aflat de la fața locului, cu prilejul unei întâlniri a militanților pentru pace. „Am avut posibilitatea de a discuta despre ceea ce se numea «sistemtizare», își amintește Mommerency. Proiectul românesc ni se părea destul de rațional: cum să oprești exodul populației rurale - mai ales pe cel al tinerilor - spre marile orașe și cum să dezvoltăm țara în mod echilibrat? Din această perspectivă nu trebuiau oare dezvoltate infrastructuri moderne, un anumit număr de comune prioritare pentru a le transforma în orașe medii cu scopul de a păstra populația? Nu este surprinzător ca, un astfel de plan, la nivel de țară, să implice și

erori, lipsă de concertare a populației locale, ori chiar excese. De altfel, nu este țară în lume în care să se întreprindă lucrări de modernizare - fie că este vorba despre orașe, fie despre sate - fără ca acestea să nu suscite proteste și opoziție la nivel local. Era deci nevoie pentru asta să pui pe picioare o campanie internațională «impotiva comunismului românesc» și a «dictaturii Nicolae Ceaușescu»? În mod manifest, în spatele acestei bunăvoiențe a democraților și a progresiștilor care se gândeau să salveze satele se afla un obiectiv european și american de a destabiliza profund România printr-o campanie de masă, bazată pe o dezinformare flagrantă și dușmănoasă.” În consecință acestor dezastru a fost aflulul neobișnuit de ajutoare trimise în România, inclusiv

din Belgia, după revoluție. „Multe dintre aceste persoane care au vizitat România pentru a distribui aici provizii și îmbrăcăminte s-au întors uimite, zice belgianul. În ciuda măsurilor de austeritate din anii precedenți, oamenii nuureau de foame. E adevărat, se găseau foarte puține produse de import precum cafea, cacao, banane sau ciocolată. Puțină carne, de asemenea. Multe produse erau raționalizate. Dar se găseau produse alimentare de bază la îndemână tuturor. O delegație chiar scria: «Credem că principala dorință a românilor este să se realizeze o înfrățire culturală». Dar majoritatea belgienilor era categoric convinsă de contrariu!”

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Simpozion de „Ziua drepturilor omului”

„Ziua drepturilor omului” a fost sărbătorită la București printr-un simpozion dedicat lui Nicolae Ceaușescu. Constantin Dăscălescu a trimis o telegramă de felicitare noului prim-ministru al Jordaniei, Mudran Badran. Echipele feminine de volei Universitatea CFR Craiova și Rapid București s-au calificat în cel de-al III-lea tur al „Cupei Confederației Europene”.

În Capitală a avut loc simpozionul „Poziția României, concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, președinte Republicii Socialiste România, cu privire la dezvoltarea economică și socială, la ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului, lărgirea continuă a democrației muncitorești revoluționare și participarea activă a întregului popor la conducerea societății”. Evenimentul a fost organizat cu ocazia „Zilei drepturilor omului”, sub egida Asociației Române pentru Națiunile Unite și Asociației Tineretului și Studenților din România pentru Națiunile Unite.

(Continuare în pag. a II-a)

SALA DE LECTURĂ

INCINERATI PE „RUGUL” REVOLUȚIEI

„Soțul meu a fost un om bun, și de-aia Dumnezeu l-a luat la El mai devreme”

Declanșată la mijlocul lunii decembrie 1989, mișcarea de protest din Timișoara l-a avut în centrul ei pe pastorul reformat László Tokés. Între primii manifestanți s-au numărat mulți dintre enoriașii de aceeași credință cu el. Dar și de alte confesiuni. Chiar și acum, după două decenii, o bună parte dintre cei care au supraviețuit acelor evenimente dramatice consideră că Revoluția a fost, în esență ei, o mișcare de natură spirituală. Iar cei care au pierit sunt niște favoriți ai soartei, aleși special de Dumnezeu pentru împlinirea planurilor Sale.

De obicei, oricât de dramatic ar fi ea, moartea pare mai apropiată de limitele umanului și mai ușor

de acceptat atunci când lasă în urma ei un cadavru văzut și o piatră de mormânt pe care familia își poate aduce tributul de lacrimi și tristețe. În schimb, atunci când nu lasă în urma ei nimic, dar abso-lut nimic, moartea cuiva drag, produsă în asemenea condiții tragice, îmbracă haina martiriului, un dar divin acordat doar aleșilor che-mați la îndeplinirea unei misiuni venite de dincolo de lumea oamenilor.

Un asemenea caz este cel al lui Aurel Otești. El este unul dintre cei 43 de timișoreni uciși la 17 decembrie 1989, ale căror cadavre au fost furate pentru a fi incinerate în celălalt capăt al țării, în Crematoriul „Cenușa” din București.

Un om religios

Aurel Otești era un om religios, devotat Bisericii Penticostale. În viața „mireană” era mecanic de utilaj greu și lucra la Contim. Acum, după două decenii după moarte, soția lui îl descrie ca pe un om liniștit, mai curând tăcut decât expansiv. Dar pe de altă parte un om foarte calculat. În primăvara aceluiași an, la 24 aprilie 1989, ambii soți Otești s-au botezat în credința Penticostală la Biserica „Elim” din Timișoara. După acest episod spiritual deosebit de important din viața lui, Aurel a început să respecte rigorile unei vieți strict religioase: postea zilnic și mâncarea doar seara.

(Continuare în pag. a III-a)

ULTIMUL CPEX

Suzana Gâdea, universitar la tinerețe, membru de partid la vârsta a doua

Funcții deținute la 22 decembrie 1989: Membru al CC al PCR (1979-1989); membru al CPEX (1979-1989); deputat în MAN, ales în circumscripția electorală nr. 3 Flămânzi (jud. Botoșani); președinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste (1979-1989).

Decoratii: Ordinul Muncii, clasa a III-a și a II-a; Ordinul Steaua RPR; Ordinul Tudor Vladimirescu.

Construcția dosarului: Dosarul de cadre, voluminos, este alcătuit în mare parte din documente din perioada de candidatură în PMR (1960-1962). Cele mai timpurii acte, reunite într-o evidență personală, datează din 1952-1953, iar cele mai târzii din 1962. Au dat cu subsemnatul despre calitățile Suzanei Gădea rectorul Institutului de Mine, Gădeci

ai Facultății de Metalurgie, colegi din Institutul Politehnic București (IPB), membri ai organizației de bază a Academiei RPR, foști studenți. Reținem, din noianul de hârtii, caracterizarea făcută de Paul Sfetcu, lucrător de partid în aparatul CC al PMR, secretar al lui Gheorghiu-Dej, ce-i fusese student la cursul de „Metalurgie fizică”: „Am apreciat justețea metodei sale de predare și faptul că întotdeauna, din convingere, a popularizat știința noastră și pe cea sovietică, precum și realizările obținute în dezvoltarea industriei socialiste de regimul nostru democrat popular”. S-a păstrat, de asemenea, două procese-verbale, de la admiterea candidaturii (1960) și de la primirea în partid (1962), ambele votate cu unanimitate. I s-a repropus mereu decizia tardie de

a intra în rândurile PMR. Referatele despre soț (inginerul Dumitru Gădea), frați, surori și cumnați întregesc consistentul dosar. Din biografia soțului a rămas „neelucidată” doar scurta perioadă de pe front.

Date biografice: S-a născut la 29 septembrie 1919, la Buzău. Tatăl, Ștefan Stănescu, era fost funcționar și brigadier silvic. Mama, casnică. La 27 de ani s-a căsătorit cu Dumitru Gădea, originar din Teleorman, inginer constructor, absolvent al Politehnicii București. Soții au devenit părinți în 1948, când s-a născut Doina. Suzana Gădea a avut un frate și trei surori (un inginer, o educatoare, o funcionară și o casnică).

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALE PERSONALE

11 DECEMBRIE

N-aveam dreptate. Epidemia se anunță. Seara, la Mihnea - unde mai sunt Ariadna și Marie-France - Virgil sosește cu două scrisori adresate lui D.R. Popescu de Alexandru Paleologu (din 11 noiembrie) și Mihai Șora (din 17 noiembrie). Recidivează, deci. Radu Enescu a trimis și el la Uniune o scrisoare, încă din 28 septembrie, iar în Frankfurtur Allge-meine a apărut un articol al lui Mircea Dinescu, cerând scriitorilor români să declare greva foamei. Scrisorile cad cum nu se poate mai bine. Măine, Mihnea și Ariadna dau o conferință de presă despre călătoria lor în Polonia (contactul cel mai bun l-au avut cu Geremek) și la Berlin. Le lăsam și textul lui Petru Creția.

Monica Lovinescu, Prag. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 238

Am cam exagerat, ba chiar am exagerat bine de tot, lungind confruntarea șahistică cu Cristureanu (la domiciliul acestuia) - până la ora 3:00 din noapte: confruntare rămasă sub semnul egalității. Fapt e că, întorcându-mă acasă, am găsit ușa zăvorâtă și nimeni n-a catadiscit să-mi dea drumul să intru. A trebuit să mă întorc la Cristureanu, unde am dormit pe o canapea din sufragerie până la ora 7:00, când au răsunat puternice bătăi în ușă. Era un tânăr, venit să vadă ce era motorul Oltețului, care nu porneste. Acasă, scând arde, Mihaela amenințându-mă cu intentarea, în ianuarie, a procesului de divorț.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

11 decembrie (luni)

Soarele răsare la 7:41, apune la 16:36
Luna răsare la 15:06, apune la 6:21
Cuv. Daniil Stălpnicul și Luca cel Nou; Sf. Mc. Varsava

S-a întâmplat la

11 decembrie 1989

● Prima conferință europeană „Sănătatea și mediul inconjurător”, care s-a desfășurat sub egida secției europene a Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), a adoptat o cartă a sănătății și mediului. Documentul conținea recomandări în vederea protejării stării sănătății populației și creării unui mediu curat și armonios.

● Administrația americană avea în vedere o creștere considerabilă a numărului sateliților-spion ai Statelor Unite plasați pe orbită circumterestră, astfel încât la jumătatea anilor '90, totalul acestora să ajungă la 12. Potrivit specialiștilor competenți în materie, Statele Unite dispuneau de patru sau cinci sateliți-spion care culegeau informații cu ajutorul fotografiilor. Potrivit ziarului The New York Times, până în 1995, SUA urmau să lanseze în Cosmos alți cinci șase sateliți-spion, arătând că totalul cheltuielilor necesitate de înfăptuirea aceluiași program era evaluat la 10-15 miliarde de dolari.

Ramona VINTILĂ

NE SCRIBU CITITORII

Călător în lagărul comunist

Mă numesc Eugen Nicolaescu și îmi aduc aminte că „Epoca de Aur” mi-a oferit cele mai deosebite momente din viață. Am speculat orice ocazie de a face ceva misto, să driblez sistemul și să mă distrez într-o societate gri. Eram muncitor într-o întreprindere de „elită” a sistemului, cu

un salariu mărunț, conform unei categorii mici. Bașca, făcut UTC-ist cu japca. Luni, 1989... se întoarce dintr-o excursie, pe cont propriu, un bun prieten. Fusese în „lagărul comunist” cu cortul și rucsacul. Am înnebunit!! Ne-a povestit și ni s-au aprins becurile... adrenalină la maxim.

Împreună cu un coleg am hotărât să punem de-o ieșire din țara lui Ceaușă. Ungaria, Cehoslovacia, RDG, Polonia! Pentru noi, niște rebeli, era ceva de neimagineat. Ne-am dus spășiiți la mai-marii întreprinderii și am făcut o cerere, am analizat-o și după două ședințe de plen ne-au dat favorabil. Ne-am

scos pașapoarte, am făcut cozi la schimb valutar, bilete de tren, bagaje și multe liste. Am întregat în stânga și în dreapta cu ce se poate face bișniță. Coniac în Ungaria și conserve în Polonia (polonezii erau mai foștiști ca noi).

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Sfârșitul regimului văzut de la Constanța

Traian Octavian Tomici era profesor de istorie în Constanța, în 1989. Astăzi este pensionar și își aduce aminte în fiecare an, în preajma Sărbătorilor de iarnă, de evenimentele de acum 20 de ani.

„Zilele aceluia decembrie imi trezesc amintiri și emoții, dar mai ales întrebări la care nu am găsit răspuns încă și, probabil, nu voi apuca să găsesc undeva consemnate răspunsurile corecte, obiective și mai ales adevărate, din punct de vedere istoric.

Despre acele evenimente din 1989, pe care „profitorii” unii le socotesc „revoluție”, dar fără să țină cont că acele evenimente nu îndeplinesc condițiile strict necesare unei revoluții, așa cum îi învățăm noi, profesorii de istorie, pe elevi.

În acele zile calde, și la propriu și la figurat, speram și credeam că vor aduce schimbări care să ducă la suprimarea „egalitarismului” ca principiu

de organizare a societății. Denumită în propagandă comunistă cu tot felul de termeni, ultimul fiind de „societate socialistă multilateral dezvoltată”.

Principiul utopic egalitarismului, lansat de socialistii utopici din secolul al XVIII-lea și al XIX-lea, Robert Owen, Charles Fourier, Saint Simon, dus mai departe de marxști. Așa-zisul, socialism științific prin Karl Marx și Engels și aplicat în practica vieții sociale, după octombrie-noiembrie 1917, după marea revoluție socialistă din octombrie din Rusia.

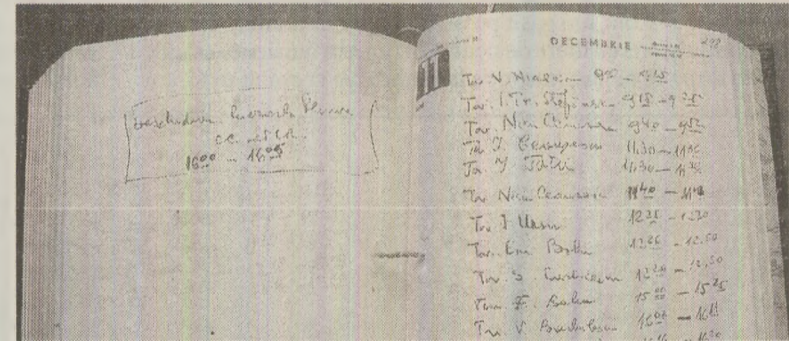
Așa am învățat noi la școală despre aceste evenimente, noi, generațiile născute în anii celui de-al doilea război mondial și ai instalării sistemului opresiv-represiv, după model sovietic, după altă lovitură de stat decât cea din octombrie 1917, cea de la 23 august 1944 din România.

(Continuare în pag. a II-a)

AGENDA ELENEI CEAUȘESCU

Luni, 11 decembrie 1989, s-ar putea spune că a fost zi furtunoasă la Cabinetul 2. Cu o zi înainte se reuniseră în plină conducere partidelor comuniste din Moscova, Berlin și Sofia. S-o fi afectat vestile primite?

La ora 9:05, Elena Ceaușescu l-a primit, pentru zece minute, pe șeful protocolului de stat Vasile Nicolociu. Apoi, tot pentru zece minute, pe Ion Traian Ștefănescu. Printre activiștii timpului, Ștefănescu avea bună reputație. Absolvent al Facultății de Drept la Universitatea București, fusese predecesorul lui Nicu în funcția de lider al tineretului comunist. După ce și făcuse rodajul la Radioteleviziune și secretar cu propagandă la Județeană din Prahova, fusese numit prim-secretar la Sălaj (1984). O nefericită vânătoare organizată de primul-secretar doljean, soldată cu accidentarea mortală a unuia dintre secretarii județeni de partid, determinase transferul lui la Craiova. Era, cum se vede, apreciat de Ceaușești ca

bun să facă ordine! Nicu Ceaușescu a intrat de patru ori în biroul mamei sale (orele 9:40-9:52; 11:40-11:48; 16:20-16:48; 18:00-18:07). Printre vizitatorii Cabinetului 2 s-a numărat și Ion Ceaușescu (orele 11:30-11:36). Cel mai mic dintre frații lui Ceaușescu era inginer horticol cu funcții de resortul Ministerului Agriculturii. Și venea pentru prima dată, în anul 1989, în biroul cumnatei sale.

L-a primit patru minute și pe Iulian Vlad (orele 16:16-16:20). Până

la 18:07, când s-a consemnat ultimul vizitator, la Cabinetul 2 au fost chemați - ori au solicitat primirea - Ion Totu, Ion Ursu, Emil Bobu (de două ori), Silviu Curticeanu, Ion Stoian și Gheorghe Oprea.

5 minute - atât cât era nevoie pentru telejurnalul de seară și fotografiile din ziare - a stat Elena Ceaușescu la deschiderea lucrărilor Plenarei CC al PCR (orele 16:00-16:05).

Tocmai ea să se fi plictisit de cuvântări și ședințe de partid? Lavinia BETEA

ARTICOLUL ZILEI

Apărătoare ale gliei străbune

De curând a apărut volumul care poartă semnătura maiorului Eugen Burghelea. Cartea oferă o sinteză despre personalitățile feminine ale căror nume au dăinuit, peste timp, încruseat în memoria legendelor eroice ale plaiurilor noastre strămoșești sau menționate în documentele scrise ale diverselor epoci istorice. Măturile și documentele prezentate despre femeile eroine ale luptelor pentru libertate socială și națională sunt încadrate, într-o firească logică, de capitole care aduc în contul de lumină al interesului general actual noul statut al femeii române contemporane, precum și participarea ei la diversele forme pentru apărarea patriei.

Cuprinzând informații, date și cifre semnificative, reprezentând fidel istoria patriei, volumul este un omagiu adus femeii române, care a știut dintotdeauna să-și dedice plin puterea de muncă, capacitățile creatoare și spiritul de sacrificiu, întreaga viață binelui poporului, independenței și libertății neamului din sânul căruia s-a ivit. Nume scumpe amintirii noastre – de la Dochia, sora regelui Decebal, care, spune legenda, a preferat să se transforme în stană de piatră decât să plece în robie la Roma, la Ecaterina Teodoroiu, eroina de la Jiu, și la Elena Chirță, soldat-erou al luptei antihitleriste –, evocarea unor momente de răscruce, când femeia română n-a pregetat să-și încordeze brațul, apărând cu arma în mână ființa, fruntările și demnitatea unui popor, adesea cu prețul jertfei supreme, fac din această carte o veritabilă lecție de patriotism, emoționantă și înălțătoare. Dedicată tuturor femeilor, dar cu deosebire celor care fac parte din formațiunile de luptă ale gărzilor patriotice, de Crucea Roșie și cadrelor active feminine ale armatei, cartea oferă și o imagine cuprinzătoare a activității concrete de pregătire a femeilor pentru apărarea patriei.

Femeia, nr. 12/1989

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Motivația ei: „Nu m-ar mira ca să închiriez camere pentru întâlniri amoroase”. Iată ce o doare pe ea! Ar fi fost însă suficient să faci cei vreo 300 m până la Cristureanu, ca să ne vadă de afară în bucătăria fără perdele la fereastră, cum jucam șah ca niște smintiiți.

Cristureanu mi-a dat un vraf de „The New York Times Book Review”, fiecare număr cu ștampila „American Library Bucharest”. La pagina 1 a unuia din numerele acestei interesante publicații, o fotografie prezentându-i pe Churchill, Truman și Stalin în 1945, la Potsdam, într-o scenă de bizar „Bruderschar”. Se prezintă, sub titlul „Two Years that Shook the World”, o carte despre „The Beginning of the Cold War”. (...)

Mihaela plânge pentru că o învățătoare de la Școala 20, în vârstă de 42 de ani – lângă care nu mai departe de săptămâna trecută a stat, cu prietelul unei reuniuni profesionale pe sector – a pierit într-un accident de automobil. „Dacă ai fi văzut-o ce frumoasă era, ce fermecătoare, ce bijuterii avea, ce bijuterie de femeie era ea!” Ea plângea și, alături, pisiciuța căia îi dădeau, de asemenea lacrimile.

Leonard Gavrilu, Jurnalul anului revoluționar 1989, Pașcani, Editura Moldopress, 2004, p. 95-96

M-am rugat toată noaptea, simțind „combustia inimii”, și am

adormit brusc, căzând într-un somn adânc. Telefonul a sunat sălbatic: era Alain, care mi-a spus printr-o hohote de plâns că Marie a murit. Pare disperat și sora mamei lor, Gunde, din Rimini, m-a sunat după ce el s-a mai liniștit. Era foarte alarmat: toată dimineața Alain încercase s-o convingă să vândă repede casa de la Innsbruck pentru a-și plăti datoria; mama lui Marie i-a cerut expres acest lucru. Am citit în ziar anulul mortuar pentru Marie (Holmström), ca un poem, poate scris chiar de ea, pentru că a fost lucidă până în ultima clipă. (...)

După durerea de ieri a venit o bucurie: Eva Ström și familia ei mi-au trimis daruri: un vas englezesc și o carte despre literele alfabetului chinezesc. În același timp am citit în ziar că am primit Premiul „Celor nouă” de la Academia Suedeză.

Seara m-am dus la întâlnirea PEN-Clubului Suedez cu scriitorul albanez Ismail Kadare, tradus în suedeză de prietena și traducătoarea mea, Marianne Eyre. Am stat lângă Karl Otto Bonnier, avându-i în față pe scriitor și pe soția acestuia, care e și ea scriitoare în umbra soțului ei.

Kadare spunea râspicat că în Albania totul e bine, că scriitorii nu sunt persecutați sau închiși. S-a lăsat o liniște jenantă. L-am privit în ochi pe scriitor, întrebându-l: „Vrămint?”.

Gabriela Melinescu, Jurnal suedez II (1984-1989), Iași, Polirom, 2002, p. 290-291

Membri ai Comitetului Central al Partidului Comunist Român (V)

- Unglar Iosif – vicepreședinte al Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste;
- Ungur Ioan – ministrul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale;
- Urdea Decebal – guvernatorul Băncii Naționale a R.S. României;
- Urs Gligor – director general, Centrala industrială de prelucrări metalurgice București;
- Ursu Ioan – prim-vicepreședinte al Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie;
- Vădușcu Nicolae – ministrul Industriei electrotehnice;
- Vasilescu Doina – secretar pentru problemele de agricultură al Comitetului județean de partid Arad;
- Văduva Ilie – consilier al secretarului general al PCR;
- Vereș Iulian – secretar pentru problemele economice al Comitetului județean de partid Mureș;
- Vălcu Rodica – profesor, rector al Institutului Politehnic București;
- Vlad Gizela – secretar pentru problemele organizatorice al Comitetului județean de partid Covasna;
- Vlad Iulian – ministru secretar de stat, șef al Departamentului Securității Statului;
- Vlăscanu Radu – colonel, șef de stat major la Comandamentul Trupelor Radiotehnice din Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului – București;
- Voculescu Ion – prim-secretar al Comitetului municipal de partid Craiova, Dolj;
- Voinea Gheorghe – general-maior, comandantul Armatei I București;
- Voinea Radu – președinte al Academiei R.S. României;
- Volintiru Ionel – prim-secretar al Comitetului municipal UTC București;
- Vultur Ioan – secretar pentru problemele organizatorice al Comitetului județean de partid Bihor;
- Zamfir Constantin – ministrul Contractării și Achiziționării produselor agricole;
- Zărnescu Gheorghe – adjunct al ministrului Transporturilor și Telecomunicațiilor, șeful Departamentului Aviației Civile.

Încă un inamic pentru Ceaușescu: belgienii acuzau dispariția satelor românești

(Urmare din pag. 1)

Dezastrul roșu

Contribuise din plin și Josy Dubié, realizatorul documentarului „Roumaine, le désastre rouge” („România, dezastrul roșu”), difuzat în acei ani în Occident. „Acest linșaj mediatic, susținut de Dubié (acum senator), a creat o veritabilă isterie anti-comunistă în Belgia francofonă, crede și Gerard de Selys. Domnul Jean-Pierre Jacquain, atunci jurnalist (acum director al informațiilor) la RTBF, a lansat OVR în 1989. Împreună cu colega lui Françoise Wallemaecq, a înființat o asociație finanțată cu bani americani care, susținută de mass-media, avea drept scop să aducă ajutoare (îmbrăcăminte, alimente, medicamente) locuitorilor satelor care sub Ceaușescu urmau să fie distruse.”

Cine erau însă cei mai mediatizați disidenți români în Belgia? „Opozanții cei mai cunoscuți erau E. Ionesco, Paul Goma, două figuri ale «Ligii Drepturilor Omului» și Doina Cornea, spune Mommerency. Presa belgiană a făcut multe eforturi pentru a crea simpatie pentru Doina Cornea (cine ar fi putut fi împotriva unei bătrâne doamne persecutate?), dar, dincolo de sentimente, populația belgiană nu cunoștea programul politic al disidenților, nici consecințele căderii socialismului.”

Nu numai societatea civilă a denunțat regimul Ceaușescu. Și oficialitățile belgiene se distansaseră de liderul născut în Scornicești. „Guvernul belgian urma, în această privință, meandrele politicii europene și americane, crede ziaristul de la Solidarité. În 1982, Regele Baudouin îi primise pe

Ziaristul Michel Mommerency își amintește că o dată cu lansarea campaniei „Operațiunea Satelor Românești”, atitudinea față de țara noastră a devenit subiect de dezbateră politică în Belgia

Ceaușescu cu mare pompă, iar viceprim-ministrul liberal, Willy De Clercq, elogiase „politica pacifistă a lui Ceaușescu”. «În ciuda ideologiei socialiste a Partidului Comunist Român», spunea el, «țara duce, în practică, o politică ce exprimă adevăratele aspirații ale acestei națiuni». Astfel de declarații și de acțiuni erau la ordinea zilei în acea perioadă: Mitterrand se pronunțase în același mod în 1979, în calitate de prim-secretar al Partidului Socialist Francez, iar Regina Elisabeta a Angliei îi decorase pe Ceaușescu cu o medalie regală... pe care i-a retras-o în 1989! În anii 70-80 Occidentul, ca

și Belgia, dădea dovadă de o anumită bunăvoință față de Ceaușescu. Europa și Statele Unite se gândeau că îl pot folosi pe conducătorul român ca pe o breșă în câmpul socialist grație poziției sale independente în raport cu Uniunea Sovietică. Dar o dată cu accederea la putere a lui Gorbaciov și cu dezmembrarea sistematică a bazelor socialismului întreprinsă de acesta, Ceaușescu a refuzat să dea curs politicii de capitulare gorbacioviană și și-a reafirmat anumite principii antiimperialiste. Ceea ce contracararea presiunea crescândă a multinaționalelor occidentale spre Europa de

Est. „Arma” Vestului împotriva lui Ceaușescu, mai crede Mommerency, ar fi fost lupta pentru drepturile omului. „Faptul că România își achitase datorile limita posibilitățile Occidentului de a exercita presiuni economice. Atunci, începând cu anul 1988, s-a făcut recurs la problema «drepturilor omului». În afară de destabilizarea politică – de tipul OVR – Comunitatea Europeană și Statele Unite au adoptat, de asemenea, sancțiuni economice.

În campania anticeaușistă s-au implicat până și partidele socialiste. Singur, Partidul Muncii din Belgia

(Parti du Travail de Belgique) apăra, fără prea mare succes, realizările „societății multilaterale dezvoltate”.

Cadoul lui Ceaușescu

Michel Mommerency crede că regimul comunist a fost subminat din exterior. „Și dacă în anii '80, perioada dificilă, Occidentul nu ar fi boicotat România, dezvoltarea ar fi fost și mai importantă, susține belgianul. Astăzi, transfugi ai vechiului aparat de stat, foști bogătași care au revenit în țară sau reprezentanți de multinaționale supun toată țara voinței banului și capitalismului. În momentul schimbării, România își plătește toate datoriile și Ceaușescu lășase un «cadou paradoxal»: o situație perfect sănătoasă la exterior și un excedent de 3 milioane de dolari și o frumoasă disponibilitate de împrumut din străinătate. În afară de gentilețe, cultură, înalt nivel de educație al oamenilor pe care i-am întâlnit, am fost frapat de dezvoltarea economică a țării. Cel care studiază obiectiv istoria țării nu poate să neghe că, per ansamblu, puterea comunistă a realizat lucruri importante. Înainte de al doilea război mondial, România era o țară semifeudală, condusă de un regim dictatorial și corupt. Majoritatea populației (80% erau țărani) trăia într-o mare sărăcie. Într-un nivel de viață al acestei majorități și nobilime și elita industrială și intelectuală a «micului Paris» era o prăpastie. Un enorm progres realizat în 45 de ani, cu progrese importante la nivelul locuitorilor, al locurilor de muncă, al sectorului sănătății, al învățământului.”

Florin MIHAI
Eliza DUMITRESCU

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Sfârșitul regimului văzut de la Constanța

(Urmare din pag. 1)

De fapt, revoluția rusă a fost, așa cum s-a demonstrat ulterior, și eu am aflat când studiam istoria la Universitatea din București (1964-1969) că, așa-zisa „revoluție antiimperialistă” din 23 august 1944 n-a făcut altceva decât să aducă la putere, prin lovitură de stat armate, Partidul Bolșevic condus de Lenin în Rusia, urmat de Stalin, dictatorul cruzi, respectiv PCR în România prin Emil Bodnăraș, Ana Pauker, Gheorghiu-Dej, urmat de Nicolae Ceaușescu.

Sistemul totalitar sovietic s-a extins după cel de-al doilea război mondial în multe țări din Europa de est. Prin propaganda demagogică a ideologilor comuniste, socialiste și a tancurilor Armatei Roșii, instalându-se așa-zisele „regimuri de democrație populară” și principii utopice al egalitarismului, despre care sistem economic-social circula banul că „acest sistem comunist-socialist este ca linia orizontului, cu cât ne apropiem de el, cu atât se depărtează”.

Am scris câteva gânduri despre sistemul socialist-colectivist-comunist în care am avut neșansa să trăiesc și eu, pe care l-am receptat ca pe un sistem represiv-opresiv totalitar cu urmări negative pentru mine, copil fiind, și pentru familia mea – părinți, bunici – declarați chiaburi notorii.

Acest sistem socialist-colectivist, care a degradat toate normele morale ale muncii, respectului, relațiile dintre copii-părinți, despre proprietate și chiar despre credință, pe care au negat-o, au reprimat-o și au făcut-o să piardă tradițiile Crăciunului, Paștelui și ale altor sărbători.

Credința mea creștină, transmisă de la înaintașii mei, mă face să cred că nici Atotputernicul Dumnezeu nu a creat egalitate, ci o infinită diversitate.

Îmi vin în minte multe întâmplări ale anului 1989, începând cu vara anului când la Beijing (Pekin), în imensa Chină, auzem la radio exploziile gloanțelor și obuzelor ce înăbușeau revolta din Piața Tien-An-Men, și-i spuneam prietenului meu Rares, Dumnezeu să-l odihnească, că aceste zgomote de arme avem să le auzim și noi. Prietenul meu n-a mai apucat să le audă, dar eu le-am auzit și le-am văzut fie prin intermediul televizorului, fie în realitate, pe străzile orașului Constanța, trase pentru a impresiona și a manipula adevăratele despre evenimentele din 1989.

În toamnă, după ce fusese înlocuit din funcția de director al Școlii generale nr. 9 din Constanța, școala în care am rămas să-mi continuu activitatea de profesor titular de catedră de istorie și să organizez „muncă patriotică” pentru strângerea recoltelor.

Într-una din zilele în care plecam la muncă, ieșind ultimul din holul mare al școlii, am găsit pe masă un plic ce anunța căderea dictatorului, scris cu litere de tipar. Am ținut în buzunar acel plic și, abia după ce ne-am întors de la muncă, pe la ora 14:00, l-am

arătat și colegului Hristu, profesor de sport. A doua zi la prânz am găsit un nou plic cu un alt scris, dar cu aceeași idee, pe care l-am arătat iar colegului de sport care a crezut că este bine să arătăm plicurile și unei alte colege, de curând comandant instructor pe unitate. Doamna Moldoveanu Doina, profesor de matematică, a socotit că este mai bine să anunțe noua directoare, numită de la 15 septembrie 1989. Era profesora de fizică dumnezei, doamna Marin. Dumnezei a anunțat simultan Inspectoratul Școlar și organele de securitate. Soțul ei era un astfel de reprezentant. După ce perioada de muncă patriotică s-a sfârșit, au început cursurile.

În luna octombrie, după o discuție contradictorie privind orarul școlii (eu făceam orarul), m-am trezit chemat în biroul directoarei, unde mă aștepta soțul acesteia, un cetățean în civil care s-a recomandat căpitan de securitate.

După ce am fost interogant cu privire la cele două plicuri și des-cusut, așa cum se procedase anterior cu femeile de serviciu din școală, respectiv cu un elev de gimnaziu, mi s-a atras atenția că cele relatate de mine nu se potriveau cu cele relatate de cei interogați. Am a plecat din birou nedumerit de nepotrivirile constatate și cu multă teamă, mai ales că am fost atenționat că ne vom mai întâlni. Discuția relatată se petrecea pe la începutul lunii noiembrie.

Desigur că și mie și euora cetățeni, ascultând posturile interzise de PCR, BBC și Europa Liberă, ne-a sporit neliniștea după 16 decembrie 1989. Nu pentru că am aflat că se întâmplă ceva la Timișoara, ci pentru că fratele meu cel mic locuia și trăia în Timișoara. Au crescut aceste gânduri neliniștitoare când la 17 decembrie am încercat să iau legătura telefonic cu fratele meu Ovidiu, fără să reușesc. Telefonând altui frate care locuia la Brașov, Mihai, acesta mi-a spus că „pe timișorenii îi încălzește bine”, în sensul că s-a tras și au murit oameni.

Pentru că în fiecare an la 20 decembrie îmi sărbătorisem ziua de naștere, fratele meu de la Brașov m-a anunțat că încearcă să ajungă și el la aniversarea mea.

La 19 decembrie, când elevii deja intraseră în vacanța de iarnă, s-a primit la școală o notă telefonică prin care era anunțată conducerea și în special secretara de partid, o profesoară de limba engleză, că trebuie convocată urgent la școală o intrunire în care să se blameze huliganii de la Timișoara.

Eu, ocupat fiind cu problemele privind aniversarea zilei de naștere, am ajuns la școală după ședință și nu am mai semnat acel proces-verbal care nu știu pe unde o fi ajuns. Au urmat zilele când s-a transmis în școli nota telefonică prin care eram obligați să facem de securitate în instituția în care lucram. În acele zile și nopți veneau organele de miliție și securitate să controleze.

În preziua aniversării mele au ajuns la noi fratele de la Brașov cu soția, Aurelia. Am discutat toată seara despre evenimentele ce se petreceau la Timișoara, despre care aveam puține date, și acestea mai mult din cele manipulate prin radio și televiziune.

La 21 decembrie, dimineața, pe la ora 9:30, fratele meu a hotărât să plece la Brașov, trecând mai întâi pe la sora noastră Lucia, prin Medgidia. M-am hotărât să merg și eu până la Medgidia, cu fițeta cea mică de 9 ani. Pe la ora 11:00, când am ajuns în Medgidia, venind dinspre Valea Dacilor, am observat că unitatea militară era încercuită de militari, echipați de război. Când am ajuns la sora noastră, am auzit la radio comunicatul că starea de urgență s-a extins în toată țara. De asemenea, se dădea de știre că ministrul Apărării Milea s-a sinucis, fiind numit trădător. Fratele meu a plecat imediat spre Brașov, iar eu cu fiica mea, Anca-Oana, urmând să mergem la gară pentru a ne întoarce la Constanța.

Mergând spre gara din centrul orașului am văzut forțe ale armatei și forțe ale gărzilor patriotice. Recunoscând în dispozitivul de la primărie un cunoscut, pe Ichim, l-am întrebat ce se întâmplă. Mi-a răspuns grav, laconic, „Este grav! Nasol”. Nu circulau autobuzele spre gară, așa că am mers pe jos prin parc, pe marginea canalului, până am trecut podul rutier de la marginea orașului. După ce am coborât de pe pod, pe celălalt mal, grăbeam fițeta să ajungem mai repede la gară, am auzit în acele momente piuiturile gloanțelor. Nu-mi dădeam seama cine trăgea, în cine trăgea și de ce trăgea. Teama m-a făcut să-mi strâng fițeta de mână, încât aceasta s-a plâns că o doare mână.

Ajunși la gară, m-am grăbit să iau bilete spre Constanța la trenul personal. Casiera mi-a spus că trenul are întârziere și m-a sfătuit să iau bilet pentru acceleratul ce sosea de la București. În trenul accelerat oamenii păreau liniștiți, neștiind ce se întâmplă la București. Abia la coborâre, la ieșire din gară, am observat un grup de tineri care comentau. I-am întrebat ce se întâmplă și ei mi-au răspuns scurt: „Dictatorul a căzut!”. Din tramvai am văzut mașinile mici care claxonau, din unele fluturau steaguri tricolore găsrine. Acasă am văzut imagini date la televizor cu intreruperi dese.

Fițeta cea mare, Denisa, plecase împreună cu vecina ei și colega de clasă a XII-a de liceu la chemarea nu-știu-cui spre centrul orașului la „Casa Albă”, comitetul județean PCR, de unde, împreună cu mulțimea, a mărșăluit până la sediul securității de pe Bulevardul Mamaia (fost Lenin).

Știrile date la televizor, de care nu ne-am mai desprins, fie zi, fie noapte, intrerupte de focuri de armă, imi sporeau grija pentru fratele nostru, plecate în oraș.

În sfârșit, s-au întors obosite pe la orele 14:30-15:00 și au povestit în câteva minute ce au văzut. Eu m-am întrebat mereu ca istoric cine a fost interesat să omoare atâția oameni, atâția tineri și pentru ce? De ce au apărut acei teroriști nevăzuți care trăgeau din toate pozițiile? De ce, nici după atâția ani, nu s-a aflat ca a tras în decembrie 1989? De ce s-a ținut secretă prinderea dictatorului, de ce s-a hotărât condamnarea la moarte într-un proces ce nu poate fi comentat? De ce s-a aplicat această condamnare tocmai în ziua de Crăciun?

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Comunicările prezentate au evidențiat, modul în care s-au respectat în România drepturile fundamentale ale omului”. La eveniment au participat membri ai conducerii Ministerului Afacerilor Externe, cadre didactice universitare, cercetători, juriști și ziaristi.

Felicități, Mudran Badran!

Constantin Dăscălescu, primul-ministru al Guvernului, a trimis o telegramă prim-ministrului Regatului Hașemit al Iordaniei, Mudran Badran, cu ocazia numirii acestuia în

funcție. Celui din urmă i-au fost adresate atât felicitările de rigoare, cât și cele mai bune urări de succes în misiunea sa. Constantin Dăscălescu își exprima dorința și convingerea că cele două guverne vor colabora în dezvoltarea relațiilor dintre România și Iordania, în toate domeniile de activitate și în interesul ambelor popoare.

Victorii la volei

În Sala Sporturilor din Craiova s-a disputat meciul dintre formațiile Universității CFR Craiova și Academiei Varna, partidă retur din turul secund al competiției feminine „Cupa Confederației Europene de Volei”. Meciul s-a încheiat cu victoria

Universității, care a învins cu scorul de 3-0 (15-11, 15-4, 15-3), calificându-se în turul al III-lea. În cadrul aceleiași competiții, la București a avut loc meciul dintre echipele Rapid București și Slavia Praga. Voleibalistele bucureștene au învins cu scorul de 3-0 (8-2,10), calificându-se, de asemenea, în turul III al concursului.

La Salonic, în meci retur pentru turul II al „Cupei Cupelor” la volei masculin, echipa Dinamo București a întrecut formația locală, Aris, cu scorul de 3-2 (15-7, 5-15, 15-8, 5-15, 15-3). Învingători și în primul joc (scor 3-0), voleibalistele de la Dinamo București s-au calificat pentru turul următor al competiției.

Raportări peste plan în industria petrolieră

La sfârșitul anului, Trustul de Foraj Extractiv Ig. Jiu raporta forarea a 7.000 metri peste plan. Forajul sondelor de exploatare țiței în plus contribuie la creșterea producției fizice în unitățile de la Stoina, Ticleni și Craiova. Potrivit reprezentanților trustului, forajul pentru producția de țiței din această zonă a reprezentat 46% din volumul total de lucrări pe întreaga perioadă a anului. „El (volumul de lucrări - n.r.) se datorează în principal mai bunei folosiri a instalațiilor din dotare, extinderii unor procedee tehnologice de mare eficiență, în principal a forajului optimizat și a celui cu sape cu performanțe tehnice superioare și înaltă fiabilitate în exploatare”, comunica Agerpres.

Promisiuni „ motivate ”

Știința continuă să publice telegrame ale „oamenilor muncii” din întreaga țară. Comitetul Județean Botoșani raporta realizarea planului pe 4 ani al cincinalului, până la începutul lunii decembrie. 24 de unități din județ obținuseră o producție suplimentară în valoare de 250 milioane de lei, concretizată în mașini și utilaje pentru agricultură, țesături din in, sticlărie și ceramică de menaj. Dar muncitorii botoșăneni nu se opreau aici. Ei promiteau „solemn” ca până la sfârșitul lunii să realizeze o producție suplimentară în valoare de peste o jumătate miliard de lei. În plus, „în spiritul tezelor, ideilor și orientărilor”, ei urmau să „acioneze cu toate forțele pentru realizarea minunatelor obiective de dezvoltare” propuse de „primul fiu al țării” pentru „scumpa noastră patrie”.

„Elogiu cărții”

La Bogdănești, jud. Bacău, s-a încheiat cea de-a IV-a ediție a săptămânii culturale „Elogiu cărții”. Evenimentul a coincis cu sărbătorirea a 80 de ani de la înființarea școlii în această localitate. Printre manifestări s-a numărat și simpozionul „Făurirea statului nostru național unitar român – visul de veacuri al poporului nostru”, cu ocazia împlinirii a 71 de ani de la unirea din 1 decembrie 1918. Sub egida „Elogiu Cărții” s-au desfășurat sesiunile de comunicare „Vivat Academia, vivat profesorele” și „Școala – flacăra de cultură și înălțare spirituală”, precum și alte acțiuni culturale și sportive. Printre acestea s-a numărat și deschiderea celei de-a VIII-a ediții a Festivalului Național „Cântarea României”.
Adelo CRISTINE TEODORESCU

ULTIMUL CPEx

SUZANA GÂDEA, UNIVERSITAR LA TINERETE, MEMBRU DE PARTID LA VÂRSTA A DOUA

(Urmare din pag. 1)

La dosar există informații și despre cumnați – un inginer, un profesor și un șef de gară, detașat cu serviciul la sud de Dunăre, în vecina Bulgaria. Fratele cel mare, și el inginer, în Cugir, a ajutat-o pe perioada studenției, când locuia în căminul Spiru Haret din Strada Dionisie Lupu.

Studii: A urmat școala primară și Liceul de fete din Buzău (1926-1938). A studiat apoi la București, în cadrul Facultății de Chimie Industrială, specialitatea Metalurgie, a Școlii Politehnice (1938-1943). A ținut-o apoi din școală în școală, trecând pe diverse funcții. A devenit asistentă în facultatea pe care a absolvit-o, ocupându-se și de „munca profesională cultural-sportivă și socială” a studenților. Urcă treptat în ierarhie: responsabil de an, prodecan, decan și, începând cu 1955, prorector la IPB, specializat în probleme metodico-didactice. Prea solicitată și de viața de familie (se născuse între timp Doina), a trebuit să renunțe la funcția de șef de laborator, pe care o exercita în paralel. A publicat, după propriile declarații, 65 de lucrări pentru laborator, detaliate în dosarul de cadre. Multe sub egida Academiei RPR. A amintit, nu întâmplător, în declarațiile sale și despre perioada petrecută „în rândul clasei muncitoare”, ca șef de lucrări la Uzina Laminorului. Mai știm că s-a specializat și în străinătate, în Polonia (1953). Tot din dosarul de cadre reiese informații despre salariile pe care le aducea acasă Suzana Gădea. De pildă, în calitate de conferențiar câștiga 1.600 de lei, iar ca prodecan era retribuită cu 800 de lei.

Moment-cheie în ascensiunea politică: La numai trei ani de la accederea în partid, Suzana Gădea devenea membru în Consiliul de Stat (1965). În același an, anul instalării lui Nicolae Ceaușescu în fruntea PCR, pătrundea și în Comitetul Central, ca supleant. Prinsese Suzana Gădea valul noilor activiști de partid, promoția de înlocuitorii lui Gheorghiu-Dej! A fost apoi membru plin în CC al PCR și în CPEx (1979-1989).

Cariere politică: Deși s-a ferit mult timp să intre în rândurile partidu-

În timpul vizitei cuplului regal spaniol în România, în 1985, Suzana Gădea a însoțit-o pe regina Sofia la Muzeul Colecțiilor de Artă din București FOTO: Arhivele Naționale

lui, Suzana Gădea a activat în mai toate „comițetele și comitetele” girate de comuniști. Timp de un an a urmat cursuri de cadre sindicale (1945-1946). A fost membru al Comitetului de Luptă pentru Pace, la „modă” la sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Ca voluntară pe „munci de linie obștească” a lucrat la Uniunea Femeilor Antifasciste din România (UFAR), Uniunea Femeilor Democrate din România (UFDNR), ARLUS, Comisia Națională a UNESCO. Pentru intrarea în PMR a candidat abia în 1960, fiind admisă după doi ani. La 22 iunie 1962 s-a eliberat pe numele ei carnetul de membru de partid (model

1953) cu 0989173, la organizația de bază IPB. A devenit apoi președinta Consiliului Național al Femeilor, din 1963. Pentru trei ani a condus Ministerul Educației și Învățământului (1976-1979).

Critica și autocritica: „Ca fapt negativ, pot menționa că tovarășa este cam pripită, chiar puțin cam repetitivă, în unele probleme, luând hotărâri cam pripite.” (Florea Oprea, lector la Facultatea de Metalurgie, 1955).

„Trebuie să arăt că, în perioada cât a fost rector profesorul Negrescu, au fost momente când tov. Gădea nu a luat atitudine mai hotărâtă împotriva unor măsuri luate de prof. Negrescu,

măsuri care nu erau pe linia partidului nostru în ceea ce privește poziția stud. și a cadrelor didactice.” (Gheorghe Paizis, recomandare pentru primirea în partid a Suzanei Gădea, 1959).

„Consider că tov. Gădea în ultima perioadă a făcut progrese mari în a fi mai puțin impulsivă, totuși este necesar ca întotdeauna să fie calmă și să nu ia hotărâri pripite.” (Simion Florea, recomandare pentru primirea în partid a Suzanei Gădea, 1961).

„A lichidat în parte cu lipsurile arătate la primirea sa în rândurile candidaților de partid, ca impulsivitate și emotivitate.” (Referat al Orga-

nizației de bază PMR Metalurgie, 1962).

Pete la dosar: În 1958, Departamentul Învățământului Superior a notificat Institutul Politehnic București, cu titlu de confidențialitate, despre „discriminarea” aplicată studentului Nicolae Cârjocescu, de la Facultatea de Electroenergetică. Tânărul fusese obligat la plata retroactivă a bursei primite de la stat, pentru că își ascunsese „originea nesănătoasă”. În dosar era menționat și prorectorul Suzana Gădea, acuzată de cel nedreptățiți că se dezinteresase de caz. În document, pasajul referitor la Suzana Gădea este subliniat cu roșu: „Dănsa (S. Gădea, n.r.) mi-a spus că hotărârea vine de la Cadre, iar Cadrele că n-au nici un amestec în această situație, hotărârea fiind luată la secretariatul respectiv. În acest fel, eram trimis dintr-un loc în altul fără a ști cui să mă adresez. Când mama mea a fost din nou la tov. prorector, dănsa mi-a spus că, nefiind membră de partid, îi este frică să ia vreo hotărâre, însă nu va afișa nimic din situația mea, iar noi să mergem mai departe, pentru a căpăta dreptate la minister, unde sigur că ni se va da. Am fost la tov. director general Bujor”. Memoriful de câteva pagini era adnotat cu textul „se va trimite în original la tov. Silaghi”.

Probleme personale: Nu există vreo mențiune în acest sens în dosarul de cadre al Suzanei Gădea. Nu s-a păstrat nici obișnuitul buletin medical întocmit membrilor CPEx de Ministerul Sănătății.

Amintiri și memorii: Despre Suzana Gădea și-a amintit Eugen Adrian Cristea, șeful Direcției a V-a din cadrul Securității: „O femeie calculată în tot ceea ce făcea. O interesă situația ei familială. Nu accepta tot ce se întâmpla în jurul ei. Nu era tipul de activistă care să aprobe orice. Avea maniere deosebite. Era tot timpul coafată, îngrijită. Era tipul intelectualului. Relația ei cu Elena Ceaușescu era în funcție de serviciu. Nu a avut relații în particular cu Tovarășa. Era tipul de politician mare în funcție, care nu se mai sesiza la activitățile mărunte. Era concentrată pe problemele mari”.

Florin MIHAJ

INCINERAȚI PE „RUGUL” REVOLUȚIEI

„Soțul meu a fost un om bun și de-aia Dumnezeu l-a luat la El mai devreme”

(Urmare din pag. 1)

Iar cea mai mare parte a timpului său liber, pe care și-l petrecea mai ales în biblioteca bisericii, era ocupată cu citirea și studiul Bibliei. Soția lui își amintește și acum că, pe la începutul lunii decembrie 1989, bărbatul a avut un vis ciudat, mai curând o viziune premonitoare: o voce care i-a spus „Mai o săptămână”. Iar vocea se auzea pe fondul unor imagini în care apăreau tancuri, mașini militare, soldați cu arma în mână, toate acestea trecând peste oameni speriați și bălți de sânge. Dimineața, i-a povestit acest vis soției sale care pe atunci era însărcinată în luna a șasea. O săptămână mai târziu, viziunea lui avea să se îndeplinească. Duminică după-amiază, soții Oțeliță se întorceau de la biserică, unde fuseseră împreună cu Adrian și Aurel, cei doi copii ai lor. Era 17 decembrie, a doua zi în care Timișoara se preschimbase într-un oraș sub asediu. Dispuse în punctele-cheie și în cele mai importante intersecții, trupele Mișcării și Ministerului Apărării Naționale erau deja față în față cu grupurile masive de protestatari. Iar după prânz, când se deschisese focul, fuseseră înregistrați și primii morți și răniți. Ajunși pe Calea Lipovei, soții Oțeliță s-au alăturat unei coloane masive, compusă din peste 1.000 de manifestanți care se adunaseră deja acolo. Împreună cu ei au ajuns, la un moment dat, foarte aproape de blocul în care locuiau. Dar nu au mai apucat să intre înăuntru: un glonț venit nu se știe de unde l-a lovit pe bărbat în piept. Femeia a strigat după ajutor, iar doi vecini au ajutat-o să-și ducă soțul sur, în casă. În minutele următoare, a tot sunat la Salvare, dar nu a primit nici un răspuns. În mod cu totul ciudat, acasă la ea a venit însă un ARO militar din care au coborât doi soldați. Aceștia l-au luat pe rănit și l-au coborât până la mașină. Bineînțeles că doamna Oțeliță s-a urcat și ea în ARO, alături de soțul ei. Acum își amintește în amănunt că în cabina mașinii, alături de sofer, se mai afla un personaj îmbrăcat în uniformă de culoare albastră și înarmat cu un pistol-mitrălieră. Agitată din cauza stării liber, în care i se afla soțul, femeia a început, la un moment dat, să plângă. Perfect omnesc în acele momente dramatice, gestul ei l-a scos parca din minți pe însoțitorul înarmat. Care pur și simplu i-a ordonat să nu mai plângă, pentru că, în caz contrar, o s-o împuște și pe ea. Într-un târziu, au ajuns cu toții la Spitalul Județean, unde ea a și rămas mai mult timp. Iar ceea ce a impresionat-o acolo au fost numărul mare de oameni împușcați, și medicii cu halatele lor albe pătate cu sânge uman. În jurul orei 22:30, și-a găsit soțul la etajul doi al spitalului, într-o încăpere pe care ea o bănuiește a fi fost o sală de operație. Aurel era încă lucid, dar nu i s-a dat voie să vorbească deloc cu el. Câteva ceasuri mai târziu, în jurul orei 3:30, l-a găsit din nou. Era deja mort, întins pe un pat dintr-un alt salon. Acolo i s-a dat voie să stea lângă el cam zece minute, după care au venit niște oameni care i-au spus că-l duc pe decedat la morga spitalului. De fapt, acela a fost momentul în care a pierdut, pentru totdeauna, orice urmă a soțului său. Abia după o săptămână i s-a permis să intre iarăși în morga spitalului, unde i s-a comunicat că toți morții împușcați care fuseseră aduși acolo au fost luați și duși nu se știe unde. Și abia peste alte câteva luni a mai aflat că o mare parte din cadavrele celor împușcați care au dispărut de acolo au fost duse la Crematoriul „Cenușa” din București, unde au fost incinerate în mare taină. Tot cam pe atunci a mai aflat că soțul ei ar fi fost împușcat de un ofițer de armată care a deschis focul în zona blocului în care ei locuiau. Care militar? Nu a mai aflat niciodată, pentru că nici o anchetă sau proces derulat în ultimii 20 de ani nu a clarificat acest aspect. Acum, femeia, care și-a crescut singură copiii, se mai consolează cu un singur gând, izvorât din credința ei religioasă: „Soțul meu a fost un om bun și de-aia Dumnezeu l-a luat la El mai devreme. Acum, după 20 de ani, nu mi-am mai rămas de la el decât amintirile. Acolo, la morgă, l-am găsit hainele găurite de glonț și pline de sânge. Dar atunci nu le-am luat ca să le păstrez, mi-a fost foarte greu, mi-a fost imposibil să le văd ori să le ating. Poate că nu am făcut bine, dar, pur și simplu, nu am putut”.

Vosile SURCEL

NE Scriu CITITORII

Călător în lagărul comunist

(Urmare din pag. 1)

Aveam rucsacuri cu cadru metalic, am făcut suluri de sute de lei și le-am tras cu ață prin cadru. Am luat câteva zeci de conserve și de sticle de coniac și-așa ordinari. Am luat și o paragină de cort și ceva haine și am plecat.

Am avut ceva aventuri în tren la ieșirea din țară. Un vameș plin de zel ne-a spus că avem prea mult coniac și că ori mai bem vreo patru sticle, ori îl aruncăm. Am dat frumos cep la patru sticle și am vârsat pe geam altele cu cafea, umplându-le cu alcool. Ne-am dat pe la gură cu el, să pară că am băut și l-am așteptat pe fraier. Când a venit la control am făcut pe matolii și așa am scăpat.

Ungaria, Budapesta foarte mișto, dar și foarte scump. Am mișunat două zile, am vândut coniacul și am plecat către Cehoslovacia.

Bratislava, un oraș cochet, prețuri bune pentru noi. Am dat iama prin ceva baruri și pizzerii.

Ne-am cazat într-un mare camping internațional pe malul unui lac imens. Ne-am orientat și am găsit o gară în gard și am stat pe blat.

Primele cumpărături: țigări americane, tricouri și adidași. Am stat câteva zile în Bratislava, apoi a urmat Praga, un oraș uriaș. Poduri peste Vltava luminate a giorno. Într-o noapte am reușit să ne rătăcim. Am ajuns într-un cartier dichisit de vile și n-am mai știut drumul spre centru.

Dar norocul nu ne-a părăsit și l-am întreat în engleză pe un tip care-i drumul. Foarte amabil, ne-a pofit în mașină și a propus să ne facă un tur de oraș. Ne-a plimbat, ne-a prezentat orașul, podurile, monumentele, după care ne-a lăsat fix în centru.

Oriunde te uiți dai de pub-uri: lângă parcuri, pe bulevarde, pe ulițe, la suprafață și underground.

Într-o cărciumă obscură am întâlnit într-o noapte o gașcă de rockeri nemți. Ne-am împrietenit pe loc, am tras o beție strâșnică, am făcut schimb de numere de telefon, rămânând să-i sunăm când ajungem în Berlin.

Drumul cu trenul dintre Cehoslovacia și RDG este cel mai spectaculos dintre toate. Trenul trece prin defileul Elbei și ajunge în Dresda. Un oraș frumos, cu un mare parc lângă gară. În parc, printre

pomi și flori, mișunau liberi o mulțime de iepuri. Atunci, în '89, azi nu garantez că ar mai fi vreunul.

Ciocolată, am mâncat ciocolată elvețiană și germană cât pentru toată viața. Pui la rotisor și bere cât cuprinde. Cafelele și terase, magazine cu toale, jeans, tricouri, toate de firmă și prețuri modice. Ne-am cazat într-un camping din afara orașului, la câteva stații cu autobuzul.

După câteva zile de distracție am părăsit Dresda și am ajuns în Berlin. Alexanderplatz, un centru fabulos. Turul televiziunii, magnific. Urci, bei ceva și admiră Berlinul de Est și-l vezi și pe cel din Vest. În rest, monumente, Poarta Brandenburg, lume multă, pestriță, distracție. Și Zidul... monstruos. Soldați ruși și nemți mișunau peste tot. Deranjau doar prin prezență. Panouri imense cu Lenin și Marx contrastează frapant cu rockeria, cu agitația tumultuoasă a orașului.

Viața de noapte era de neimaginat. Nu se făcea economie la nimic. Era o forfotă continuă, toate localurile erau pline, inebunești când te gândești că sunt tot socialisti și comuniști.

Ne-am întâlnit cu gașca de rockeri și am petrecut în baruri și cărciumi frecventate de ei. Am găsit cazare la o gazdă, într-o vilă grozavă. Am lăsat acolo bagajele și, încărcăți doar cu două genti de conserve, am luat un tren de noapte spre Polonia.

Varșovia... în afară de gara centrală, care are o formă futuristă, cu linii de tren supraetajate, nu prea ai ce să vezi. Blocuri gri, oameni necăjiți, foame, magazine goale, praf. România era parfum.

Am intrat într-un mare hotel, ne-am dus la exchange și am schimbat toți Bălecești (1 leu = 1.000 de zloti). Am vândut toate conservele pe la cozi. Polonezii se băteau pe ele. Am reușit să strângem câteva zeci de mii de zloti pe care i-am cheltuit în câteva ore pe haine, casete audio, baxuri de ness, de cafea, de țigări.

Mi-a venit ideea să luăm un ferryboat de la Baltică și să o ștergem definitiv în nord: Norvegia, Suedia, Finlanda. Amicul meu a fost încântat de idee, dar l-a năpădit brusc dorul de țară, mamă și tată. No comment.

Încărcați de bagaje, ne-am urcat în tren și am ocupat un compartiment. La un moment dat cineva a ciocănit la ușă, am deschis și minune: un grup de americani. Tineri, hăioși și probabil sături de Caraibe,

Malibu și alte zone exotice, au ales să viziteze Europa de Est. Erau șase înși, noi doi... Ne-am pus pe vorbă, pe schimbat tricouri și casete cu muzică. I-am rugat să ne ajute în vamă cu bagajele. Știam că vameșii polonezi, ca și cei români, sunt fomiști și le vor confisca. No problem! Trenul se oprește, noaptea, vine controlul. Pașapoarte și bagaje. Șase bucăți americane, frumoase, albastre și două bucăți românești, verzi și nasoaale. Le ia pe toate, le studiază, le inapoiază americanilor și le oprește pe ale noastre. Mă ochetează pe mine, am barbă, plete și o bandană. Nu semăn cu cel din poza din pașaport. Urlă pe limba lui, gesticulează, că trebuie să mă dau jos din tren. Mă întrebă de bagaje. I-am arătat o pungă cu un tricou, o pungă de cafea și un pachet de țigări. Mi le-a confiscat. Restul era la băieții USA.

Ăștia, când au văzut că e groasă cu mine, au început să comenteze. Nu a scăpat vameșul decât când mi-a inapoiat pașaportul.

Am ajuns fără alte probleme în Berlin. Au vrut să-mi dea 100 de dolari și să-mi facă invitație să vin în State. Dar am refuzat suta, de frică să nu mă prindă cu valută din Vest, că mă bagă la bulău.

Am mai stat un timp în Berlin, după care am luat trenul spre țară. Înainte de gara din Budapesta, trenul oprește într-o haltă. Noi am crezut că e gara principală și am hotărât să coborâm să cumpărăm câte ceva.

Eram cu bagajele pe peron și locul era ciudat, necunoscut. Trenul se pune în mișcare, noi căscăm ochii mari, o luăm la fugă pe lângă el cu limba de-un cot. Mă apuc disperat de-o ușă, o deschid. Călătorii se uită ciudat. Trenul ia viteză, eu nu mai am aer, amicul meu încă aleargă voinicește cu un rucsac mai mare decât el în spate pe lângă tren. Ii apuc rucsacul și îl arunc între vagoane, apoi se aruncă și el pe ușă, lângă mine. Călătorii se holbează și se închină, nouă nu ne ajunge aerul, nu putem vorbi, stăm pe jos trași la față. Trenul merge cinci minute și ajunge în gara din Budapesta, unde staționează o ora. Rădem ca proștii.

După un drum lung și șase ore întârziere, Expressul ajunge în București mult iubit. Totul este gri, prăfuit și trist. Dar amintirea excursiei luminează totul în jur.

(a consemnat Andreea Nicolescu, studentă la Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București)

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** **10,9** LEI

CEL MAI CITIT ZIAR DE CALITATE

www.jurnalul.ro

Cărțile se distribuie la chioscuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

DIN ARHIVA CC AL PCR

Raport cu privire la îndeplinirea planului repertorial al instituțiilor de spectacole și concerte pe anul 1989 și al proiectului stagiunii 1990 (II)

II. Proiectul de repertoriu al instituțiilor teatrale și muzicale pentru stagiunea 1990 a fost alcătuit pe baza orientărilor și indicațiilor conținute în magistrul Raport prezentat la Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cu privire la problemele socializării, ale activității ideologice, politico-educative, de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului în România, având, totodată, în vedere perspectivele noii etape de dezvoltare social-economică a patriei. O atenție deosebită s-a acordat reflectării marilor evenimente și aniversări ce vor avea loc în anul viitor, un loc de frunte ocupându-l aniversarea a 25 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului, moment istoric hotărâtor pentru edificarea socialismului și comunismului în România.

În lumina indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința Secretariatului Comitetului Central al Partidului Comunist Român, care a analizat proiectele editoriale, repertoriale și ale cinematografiei pe anul 1989, a îndrumărilor date de tovarășul academician doctor inginer Elena Ceaușescu, proiectul de repertoriu a fost alcătuit pe baza propunerilor formulate de organisme colective de conducere ale instituțiilor de profil, avizate de organele locale de partid și ale culturii, de Comisia pentru problemele teatrale și muzicale de lângă Consiliul Culturii și Educației Socialiste, de conducerea uniunilor și asociațiilor de creatori și de Biroul Executiv al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, respectându-se riguroso metodologia aprobată.

Pornind de la orientările formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, Consiliul Culturii și Educației Socialiste a elaborat un plan tematic de perspectivă pe baza căruia a lansat comenzi tematice unor creatori consacrați din domeniul teatrului și muzicii. De asemenea, împreună cu uniunile de creație și instituțiile de profil au fost inițiate comenzi unor largi categorii de autori, astfel încât să fie cuprinse majoritatea temelor din cadrul Planului de perspectivă.

Un accent deosebit s-a pus pe lucrările inspirate din realitățile contemporane, în care se reflectă temele principale ale devenirii socialiste și comuniste a societății noastre, desăvârșirea - cu poporul și pentru popor - a celei mai bune și mai drepte orânduirii pe pământ românesc, făurirea omului nou cu o înaltă conștiință umanist-revoluționară, animat de un puternic spirit patriotic. Un loc deosebit îl ocupă creațiile ce oglindesc rolul conducător al partidului, munca plină de abnegație și dăruire a întregii națiuni, pentru edificarea citorilor din toate domeniile vieții economice-sociale în „Epoca Nicolae Ceaușescu”, superioritatea concepției revoluționare despre existența și societate, a democrației muncitorești-revoluționare promovate în țara noastră, perspectivele deschise

de Programul Partidului Comunist Român de dezvoltare generală a țării, tăria sentimentelor patriotice, consolidarea independenței și suveranității naționale, puternica rezonanță internațională a contribuției României socialiste, a președintelui Nicolae Ceaușescu, la cauza păcii, prieteniei și colaborării pe planetă, la progresul continuu al societății umane.

Au fost recomandate instituțiilor teatrale și muzicale, pentru transpunerea în spectacole, lucrări de valoare, cu un conținut ideatic și estetic major, rezultate în urma comenzilor sociale, cât și a concursurilor tematice lansate în ultima perioadă de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, împreună cu alte organisme din frontul educației și culturii.

O pondere importantă dețin lucrările clasice, de referință din patrimoniul național și universal în care se cultivă dragostea nețărmată față de patrie, de faptele înaintașilor, idealurile umanist-revoluționare, înaltele virtuți morale, aspirațiile spre civilizație, bunăstare și înțelegere între oameni. Se marchează, în mod corespunzător, comemorarea unor personalități de prestigiu ale României - Vasile Alecsandri - centenar, Nicolae Iorga - semicentenar ș.a.

Structura proiectului de repertoriu pe 1990 cuprinde la teatrele dramatice un număr de 815 spectacole, din care 547 cu piese românești (374 contemporane, 173 clasice), 288 cu piese străine (68 contemporane, 200 clasice). Din totalul titlurilor, 37 sunt inedite pentru scenă (26 cu lucrări românești, din care 25 contemporane, una clasică); 11 cu lucrări străine (5 contemporane, 6 clasice).

Instituțiile muzicale au prevăzut, pe secțiuni: teatre muzicale: 101 lucrări de creație românească (operă, operetă, libret de operă), 14 titluri noi și 117 lucrări din patrimoniul universal; filarmonici și orchestre simfonice: 1.719 lucrări simfonice, vocal-simfonice, camerale și corale cu 280 în primă audiere și 452 partituri din creația internațională.

Având în vedere sarcinile noi și de mare răspundere ce îi revin din documentele Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român, Consiliul Culturii și Educației Socialiste asigură conducerea superioară de partid, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român pe tovarășul academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim vice-prim-ministru al Guvernului că va face totul, în strânsă colaborare cu ceilalți factori educaționali, cu uniunile și asociațiile de creatori, pentru sporirea continuă a eficienței politico-educative și culturale artistice a activității tuturor instituțiilor de spectacole și concerte, pentru ca acestea să devină adevărate centre de formare și educare comunist-patriotică și revoluționară a maselor largi de oameni ai muncii din întreaga țară.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR - Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 77/1989

Aromânii, o minoritate ignorată în Albania

La sfârșitul anului 1989, Albania se afla sub presiunea schimbărilor din spațiul comunist european, ca și România. Jurnaliștii occidentali scriau despre cele două țări că erau ultimele bastioane conservatoare, care refuzau orice fel de reformă.

La Tirana, regimul lui Ramiz Alia continua linia stalinistă impusă de Enver Hoxha.

După moartea acestuia din urmă, în aprilie 1985, albanezii se speraseră la o relaxare a sistemului, însă nu fusese cazul. Printre nemulțumiții de regimul comunist erau și aromânii din Albania, a căror drepturi erau inexistente. De fapt, Guvernul de la Tirana nu recunoștea nici o minoritate națională.

Vangjel Shundi, în prezent președinte al Asociației Culturale „Aromânii din Albania”, își amintește că în perioada regimului comunist aromânii aproape că și pierduseră identitatea. Nu aveau dreptul la școli în limba lor, nu puteau înființa asociații culturale, nu aveau posibilitatea să ia contact cu România.

Limba se păstra în familie, copiii învățând-o din discuțiile între părinți, bunici, unchi etc. Deoarece nu aveau acces la manuale, o învățau cu greșeli sau într-o formă arhaică. Cu timpul au pătruns în limba aromână o serie de termeni din albaneză, care îngreunează comunicarea cu aromânii din celelalte zone balcanice sau România. Studii în România nu făceau decât copiii de nomenclatură. Însă majoritatea erau albanezi, așa că nu a putut apărea o „generație” de aromâni educați în universitățile românești, care ar fi putut iniția o mișcare pentru revendicarea drepturilor acestei minorități.

Vangjel Shundi își amintește că regimul nu-i persecuta pe aromâni pe criterii etnice, însă prin interzicerea folosirii limbii materne în spațiul public s-a încercat „topirea” minorității în majoritatea albaneză. Puteau să-și vorbească limba pe stradă, nu-i aresta nimeni, însă ceilalți albanezi îi priveau cu ostilitate.

Dintre membrii comunității, câțiva, nu în număr mare, au ajuns în cercurile puterii comuniste, fiind membri în Biroul Politic. În 1989, ministru la Aparării era un aromân, Prokop Mura, instalat în funcție de Enver Hoxha. Era de profesie economist. Hoxha la instalat în această funcție, deoarece îi era fidel și pentru că a dorit să pună un civil în post, întrucât urmărea slăbirea puterii militarilor în stat. Nici Prokop Mura, dar nici alți aromâni care au ajuns în fruntea statului n-au contribuit la acordarea unor drepturi pentru conaționali, considerându-se albanezi „puri”.

Ilarion ȚIU

Dinamo era lider de toamnă cu o etapă înainte de final

Dinamoviștii au reușit scorul etapei în fața celor de la „U” Cluj, 6-0, și nu mai puteau pierde primul loc FOTO: Revista SPORT

Etapa a 16-a a Diviziei A a adus rezultate normale, gazdele impunându-se în șapte din cele nouă dispute, doar Victoria, 0-0 la Petroșani, și FCM Brașov, 2-2 la Hunedoara, stricând bilanțul amfitrionilor. Un meci spectaculos s-a disputat în Ghencea, unde Steaua a trecut cu 6-4 de FC Bihor, la finalul unui meci în care defensivele celor două echipe nu au contat. Balint a reușit o nouă „du-bla”, susținut de Dan Petrescu, Hagi, Rotariu și Lăcătuș, toți fiind internaționali, astfel încât selecționerul Emeric Ienei având de unde alege în perspectiva Campionatului Mondial din 1990, din Italia, unde România s-a calificat după 20 de ani. Liderul campionatului, Dinamo, a trecut la scor de „U” Cluj, 6-1, și și-a asigurat titlul neoficial de campion de toamnă cu o etapă înainte de finalul primei părți a sezonului, având trei puncte avans față de Steaua. Elevii lui Mircea Lucescu au defilat, Mateuț, Timofte, Răducioiu, Andone și Cezar Zamfir făcând diferență. Revelația Universității Craiova nu a mai repetat meciuri bune făcute în fața echipelor mari din Capitală, pierzând la Timișoara în fața unei echipe „Poli”, mai ambițioasă. Gazdele de pe Bega s-au impus cu două minute înainte de final, printr-un penalty transformat de Varga. Scorul ar fi putut fi mai mare, însă portarul Crișan a prins din nou o zi de grație, intervenind spectaculos la șuturile lui Oloșutean, Cașuba, China sau Crăciun. La oaspeți, Gică Popescu a încercat câte ceva, iar cea mai mare ocazie a avut-o Pavel Badea, care, la scorul de 0-0, a scăpat singur cu Almășan, dar a ratat incredibil. A fost momentul psihologic al meciului, timișorenii reușind în final să ia cele două puncte. La Sibiu, Inter a sculberat pe FC Olt, scor 5-0, și a urcat pe locul 5 în clasament, în timp ce Flacăra Moreni a bătut pasul pe loc la

Pitești, cedând cu 0-2 în fața lui FC Argeș, care, prin această victorie, a cedat „lanterna roșie” celor de la „U” Cluj. O altă echipă care își dorește o clasare în prima jumătate a clasamentului, Petrolul Ploiești, nu s-a incurcat în fața Sportului Studențesc, reușind un 2-0 care îi menține pe locul 6. Un rezultat bun a reușit FCM Brașov, 2-2 la Hunedoara în fața unei formații, Corvinul, departe de forma și forța arătate în ultimele sezoane. În ultima etapă, liderul Dinamo se deplasează la Constanța, Steaua va evolua tot în deplasare, la FC Olt, în timp ce Universitatea Craiova va primi pe teren propriu pe Corvinul Hunedoara. Până atunci însă, la Roma va avea loc tragerea la sorti a grupelor de la CM din Italia, suporterii „tricolorilor” urmând a afla adversarii naționalei României pentru turneul final din iunie anul viitor.

Daniel STAN

DIVIZIA A, ETAPA A 16-A
Jiul Petroșani - Victoria 0-0
SC Bacău - Farul Constanța 2-0
Șoiman '60, Tismănaru '70

CLASAMENT

1. DINAMO	16	15	0	1	54-8	30p
2. Steaua	16	13	1	2	44-12	27
3. Univ. Craiova	16	9	4	3	24-10	22
4. Victoria	16	8	4	4	22-14	20
5. Inter Sibiu	16	8	2	6	30-28	18
6. Petrolul	16	7	3	6	23-18	17
7. FC Bihor	16	8	0	8	36-30	16
8. FCM Brașov	16	5	5	6	15-30	15
9. Farul	16	5	5	6	23-20	15
10. „Poli” Timișoara	16	4	5	7	20-22	13
11. Jiul	16	5	3	8	19-28	13
12. Flacăra	16	5	2	9	18-24	12
13. Sportul	16	5	2	9	15-25	12
14. FC Olt	16	4	4	8	16-27	12
15. SC Bacău	16	5	2	9	17-31	12
16. Corvinul	16	5	2	9	16-36	12
17. FC Argeș	16	5	1	10	13-21	11
18. „U” Cluj	16	3	5	8	14-35	11

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Tensiuni în România

La 11 decembrie 1989, Radio Europa Liberă difuza o știre preluată de la Radio Budapesta, știre referitoare la atitudinea autorităților române față de câțiva ziaristi maghiari:

„Treii jurnaliști maghiari, expulzați din România”

„Treii jurnaliști de la cotidianul Partidului Socialist maghiar, Nepszabadsag, au fost expulzați din România. Potrivit Radio Budapesta, niște ziaristi (a căror identitate nu a fost dezvăluită) încercu a se întâlni cu pastorul László Tokés la la acea acasă, la Timișoara, în vestul României.

Potrivit sursei menționate, cei trei au fost reținuți și percheziționați. Toate bunurile lor au fost confiscate, inclusiv filmele. La radio s-a mai spus că, în momentul expulzării, ziaristilor li s-a spus să nu mai calce în România în următorii cinci ani.

SALUTĂRI DIN... BOTOȘANI!

Ilustrată difuzată de Poșta Română

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Caut femeie supraveghere copii.
Supraveghez preșcolarii câteva ore săptămânal: 1 Mai, Crângăși. Vorbec limbă engleză.
„Întreprinderea Chimică „Victoria” București, cu sediul în Bd. Păcii numărul 179, Sector 6 încadrează de urgență șef de depozit cu respectarea condițiilor Legii 12/1971 și domiciliul stabil în Municipiul București.

VÂNZĂRI

Vând Trabant 601, mașină cusut Singer, videorecorder Aiwa, casete video, cabluri înregistrate.
Vând Videorecorder Orion model 1989, digital, high quality, memorie, display, multifuncțional, telecomandă, infraroșu.
Vând Dacia 1300 convenabil. Aștept provincia.
Vând urgent Dacia 1310, an fabricație 1981, stare excepțională.

tv 11 decembrie 1989

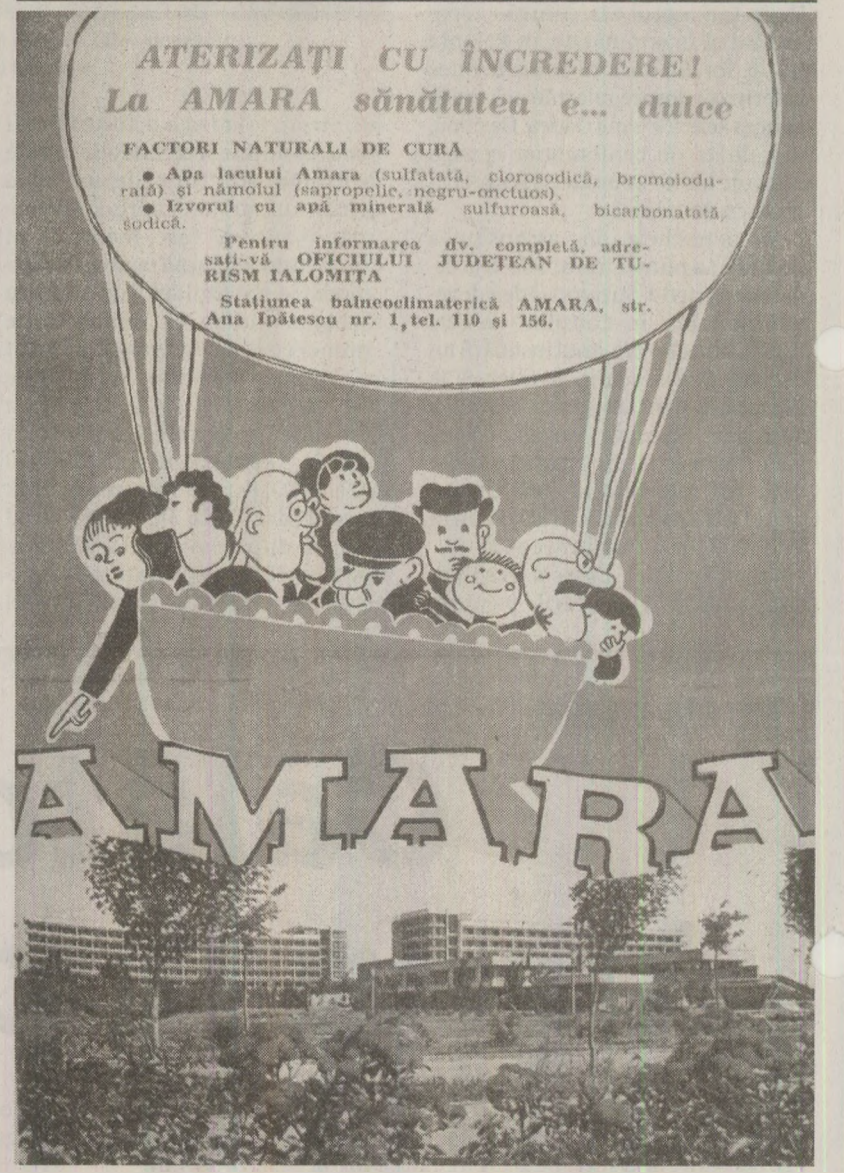
19:00 Telegazeta. Înfrățim hotărârile marelui forum al comuniștilor români
19:25 Programul partidului - programul întregului popor
Privind cu încredere viitorul
Redactor Alexandru Stark
19:45 Direcții ale dezvoltării cercetării științifice în lumina hotărârilor Congresului al XIV-lea al partidului
Sarcini prioritare în domeniul cercetării și directivării în construcții
Redactor Ștefana Bratu
20:10 Tezaur folcloric în concert
Redactor Marioara Murărescu
20:40 Puternică mobilizare pentru

îndeplinirea exemplară a planului pe luna decembrie și pe întregul an
Redactor Octavian Cepraga
21:00 Citorii ale Epocii de Aur
Vocația construcției
Redactor Lucia Postelnicu
21:20 Confrontările de idei din lumea contemporană Socialismul - viitorul întregii omeniri
Redactor Lucia Dumitrescu-Codreanu
21:35 Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie
Versuri și cântece patriotice, revoluționare
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului

vremea

Vremea a fost rece, geroasă dimineața în majoritatea zonelor țării. Cerul a fost variabil, mai mult senin. Pe alocuri a nins. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperatura maximă a fost cuprinsă între -6 și +2 grade, iar cea minimă între -13 și -3 grade, mai coborâte în depresiuni. Dimineața a fost ceață, cu depunere de chicuriă îndeosebi în vestul și sud-vestul țării.
În București vremea a fost rece, geroasă, dimineața și noaptea. Cerul a fost variabil, mai mult senin. Temperatura maximă în jurul +1 grad, iar cea minimă -10, -11 grade.

amintiri

PLIMBARE LA MUNTE

ORIZONTAL: 1 Munții noștri - Masiv în România! 2) Cel mai mare sistem muntos din Europa - Masiv muntos din Carpații Orientali cu Pietrele Doamnei monument al naturii. 3) Maria Barbu - Lac în Scoția - Asociația sportivă „Recolta” (siglă). 4) Precipitații frecvente pe platourile înalte. 5) Defileu și trecătoare în Carpații Meridionali, între Munții Parâng și Vulcan, pe Valea Jiului - Vasile Bucur. 6) Transfăgărășanul pentru circulație - Siglă pentru „Editura Enciclopedică” Română. 7) Aflate în corbură - Brunul Carpaților noi. 8) Se întâlnește mai ușor cu semenul său decât un munte cu alt munte - Vechea denumire a râului care străpunge Carpații Meridionali formând defileele de la Turnu Roșu și Cozia. 9) Comună în județul Covasna situată la poalele Munților Nemira - Localitate în SUA. 10) Cele de la munte au apa cristalină (sing.) - Râul care isvorăște din Carpații de Curbură, trece prin Odobești și pe la Sud de Focșani.

VERTICAL: 1) Scriitor român (Eusebiu, 1919-1965) semnatarul poezior „Munții în amurg” și „Isvoarele din munți” - Brazilii sau stejarii, frumoasele podoabe ale munților noștri. 2) Cuiub în carpen pentru un șerpar din Carpații - Are floarea bătută - Zmeu decapat! 4) Munții care fac hotar între Franța și Spania. 5) Plantă exotica din care se extrage indigou - Siglă pentru „Piața Comună Arabă”. 6) Munții... masiv muntos împădurit în S-E Munților Apuseni. 7) Serveste - Pensionarele platourilor înalte care coboară toamna la vale - Radu Ursei. 8) Din loc în loc la Rarău - Răsăritean. 9) Marele muntos (pl.)? Vârful Omu văzut de la poale. 10) „Munții noștri... poartă” - Municipiul de la poalele masivelor Tâmpa, Postăvaru și Piatra Mare

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dicționar: RAA, ASR, EER, IMO, ANIR, ACM, UMO. Milcovul, 1989